

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu- pismo Dziekan prof. dr hab. Anny Jastrzębskiej- Quinn, zlecenie podjęte na podstawie *Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz.U. Nr65, poz.595 ze zmianami Dz.U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art.14 ust. 2 pkt. 2*

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi z dnia 20. lutego 2019 roku w sprawie:

- wszczęcia, na wniosek Pana mgra Jakuba Brawaty przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej: instrumentalistyka,

Uchwały Rady Wydziału Wydział Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów z 20 lutego 2019 roku w sprawie:

- wyznaczenia mojej osoby na recenzenta

Do nadesłanego mi przez Przewodniczącą Rady pisma z dnia 17.08.2020 roku, informującego o wszczęciu przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej Pana mgra Jakuba Brawaty pt. *„This is the world we know, the world of air and breathing and sun and beating hearts jako egzemplifikacja tradycji i nowoczesności oraz inspiracji muzycznych i pozamuzycznych w twórczości kameralnej Davida Maslanki. Poszukiwania nowych wartości brzmieniowych z wykorzystaniem możliwości zespołu fortepianowo – perkusyjnego.”* dołączone zostały praca doktorska oraz dokumentacja działalności artystycznej Doktoranta.

Podstawowe dane o Kandydacie

Pan Jakub Brawata urodził się 19.01.1981 roku. Naukę fortepianu rozpoczął Doktorant w klasie mgr Marii Rajchel w Szkole Muzycznej I stopnie w Częstochowie, którą kontynuował w Państwowym Liceum Muzycznym również w Częstochowie w klasie dr hab. Roberta Gawrońskiego, który w przyszłości stanie się pewnego rodzaju mentorem muzycznym Doktoranta, także po studiach, grając wspólnie z p. Brawatą w duecie fortepianowym, pełniąc także funkcję promotora jego doktoratu. Ukoronowaniem edukacji muzycznej Doktoranta były studia w Akademii Muzycznej im. G.i K. Bacewiczów w Łodzi w klasie fortepianu prof. dr hab. Cezarego Saneckiego oraz studia na kierunku teorii muzyki w tejże samej uczelni zakończone obroną pracy magisterskiej pt. „Recepcja muzyki Jana Sebastiana Bacha w twórczości Ferruccio Busoniego” napisanej pod kierunkiem prof. Marty Szoki. Podczas studiów w kształtowaniu muzycznego entourage ważną rolę odgrywała muzyka kameralną, której arkana zgłębiał Doktorant pod kierunkiem prof. Edwarda Przyłęckiego oraz prof. Krystyny Hussar – Moczulskiej. Pan Brawata brał także czynny udział w warsztatach prowadzonych

między innymi przez prof. Tadeusza Chmielewskiego, prof. Andrzeja Tatarskiego, prof. Marię Szwajger – Kułakowską, prof. Barbarę Szczepańską.

W roku 2006 Doktorant podejmuje zatrudnienie w Zespole Szkół Muzycznych im. MJ Żebrowskiego w Częstochowie jako nauczyciel gry na fortepianie oraz akompaniator. W późniejszych latach prowadzi także przedmioty z zakresu teorii muzyki. Obecnie zatrudniony jest na stanowisku nauczyciela mianowanego. W 2008 roku podejmuje współpracę z Częstochowskim Instytutem Muzyki w Uniwersytecie Humanistyczno – Przyrodniczym im. Jana Długosza prowadząc zajęcia z fortepianu, czytania partytur oraz akompaniamentu. Pracę pedagogiczną łączy Doktorant z działalnością artystyczną współpracując m.in. z Jerzym Swobodą, Jerzym Salwarowskim, Katarzyną Suską – Zagórską, Maciejem Zagórskim, Kupiński Guitar Duo czy Robertem Gawrońskim z którym od 2012 roku współpracuje w ramach zespołu Percussion and Pianos Ensemble działającego przy Filharmonii Częstochowskiej, a w skład którego wchodzi wymienieni pianiści oraz perkusiści – Andrzej Michalak oraz Marcin Serwaciński. Owocem tej współpracy było nagranie płyty i wydanie w 2015 CD pt. Percussion and Pianos Ensemble zawierającej utwory Arutuniana, Ravela czy Lutosławskiego.

Pan Jakub Brawata w charakterze pianisty – kameralisty wielokrotnie występował w kraju i zagranicą.

DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA

Przebieg działalności artystycznej Pana Jakuba Brawaty to przede wszystkim koncerty kameralne ze szczególnym uwzględnieniem działalności w ramach zespołu Percussion and Pianos Ensemble, a także koncerty w duecie fortepianowym z dr.hab. Robertem Gawrońskim. W ramach tych recitali Doktorant prezentował bardzo bogatą mniej i bardziej znaną literaturę muzyczną od Liszta, Rachmaninowa, Gershwina, Milhauda, Poulenca, Faurego, Ravela, Chopina po prawykonania Kamińskiego czy polskie pra - prezentacje Maslanki czy Buttala. Koncerty te miały miejsce m.in. w Filharmonii Częstochowskiej, Częstochowskiej Galerii Miejskiej, Częstochowskim Gaude Mater, Prudniku, Europejskim Centrum Pendereckiego w Luślawicach, Filharmonii Śląskiej w Katowicach, w Muzeach i Ośrodkach, Kultury w Łodzi, Miedznej, Janowcu, Nieznanicach, Złotym Potoku, Lublińcu. Doktorant występował także poza granicami Polski między innymi: w salach koncertowych w Hradec Kralowe (Czechy), w Filharmonii Lwowskiej, Akademii Muzycznej w Bańskiej Bystrzycy, Konserwatorium w Pardubicach, Uniwersytetu w Kłajpedzie, Uniwersytetu w Rużomberku, Akademii Muzycznej w Lublianie, Uniwersytetu w Caceres (Hiszpania), Filharmonii w Chmielnickim (Ukraina), Akademii Muzycznej w Kownie. Pan Brawata, po studiach, parokrotnie występował także z recitalami solowymi na których prezentował dzieła Skriabina, Griega, Chopina, Tausiaga, Tansmana, Debussiego. Na uwagę zasługuje, także współpraca Doktoranta w ramach koncertów kameralnych z instrumentalistami i wokalistami takimi jak: L.Stefanek, K.Beryła, K.Kopytko, K. Suska, Zagórska, A. Irek, R. Rzepecki, M. Gomułka, Kupinski Duo i wielu innych.

Ważnym osiągnięciem Doktoranta jest także wydana w 2015 roku płyta CD zatytułowana Percussion and Pianos Ensemble, dzięki której mogłem usłyszeć Pana Jakuba Brawatę w nieco innej pianistycznej stylistyce i odsłonie w utworach Lutosławskiego i Ravela.

Działalność artystyczna Pana Jakuba Brawaty (opisane w dokumentacji są 53 koncerty) świadczy o wszechstronnym i ciągłym pianistycznym rozwoju i poszukiwaniach Doktoranta.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Praca doktorska Pana mgra Jakuba Brawaty pt. *This is the world we know, the world of air and brathing and sun and beating hearts jako egzemplifikacja tradycji i nowoczesności oraz inspiracji muzycznych i pozamuzycznych w twórczości kameralnej Davida Maslanka. Poszukiwania nowych wartości brzmieniowych z wykorzystaniem możliwości zespołu fortepianowo – perkusyjnego* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne zawiera utrwalony przez Doktoranta utwór Davida Maslanka pt. *This is the world we know, the world of air and brathing and sun and beating hearts*. Współwykonawcami dzieła są : Robert Gawroński – fortepian, Marcin Serwaciński -perkusja oraz Filip Filipiński – perkusja.

Friedrich Schleiermacher pisał w XIX wieku, że stylem jest niepowtarzalny, właściwy dla danego twórcy sposób korzystania z języka, wyrażający się w niepowtarzalnym rytmie bo stylu nie da się zamknąć w pojęciu. Takimi właśnie słowami, w moim odczuciu najtrafniejszymi, należałoby określić utwór *This is the world we know, the world of air and brathing and sun and beating hearts Davida Maslanka*. Od pierwszych taktów pojawiają się, że zacytuje fragment tytułu pracy Doktoranta „nowe wartości brzmieniowe” fortepianu, który w zestawieniu z wibrafonem, gongami, dzwonami rurowymi nabiera nieznannej wibracyjnej przestrzeni i jakości wykorzystując różnorodność wydobywania dźwięku z poszczególnych instrumentów perkusji. Świetnie brzmią np. odcinki partii fortepianu skorelowane z wibrafonem dodatkowo rozwibrowanym elektrycznie wspomaganym tremolo. Myślę, że utwór ten skłania też pianistów do uświadomienia sobie jak wiele znaczy sposób uderzenia, w perkusji często zdeterminowany nie tylko energią ruchu ,ale również materiałem jakim obciążona jest np. pałeczka. Właśnie sposób znalezienia jednolitego uderzenia jest największym wyzwaniem kameralnym tego dzieła. Każda mikrosekunda wyprzedzenia czy opóźnienia w sposobie wydobywania dźwięku w tym specyficznym kameralnym ansambli słyszalna jest natychmiast. Z zainteresowaniem wysłuchałem propozycji interpretacyjnej Percussion and Pianos Ensemble, która od pierwszych taktów przykuwa uwagę barwowo- przestrzennym traktowaniem całej fortepianowej faktury. Kontrastowość, dynamika, artykulacja dość dobrze podporządkowane są wspólnemu tworzeniu muzycznej warstwy, która wymaga wyjątkowego opanowania połączonego ze świadomym dysponowaniem czasem. Poszczególne części, zróżnicowane fakturalnie i dynamicznie znajdują odzwierciedlenie w muzycznej kontrastowości wykonania ze świadomym dysponowaniem zróżnicowaną barwą i artykulacją. Prawie zawsze udaje się rzecz najtrudniejsza czyli jednoczesne wzbudzanie dźwięku, wyjątkowo wymagające we wspólnej realizacji motorycznie powtarzanych, ostinatowych grup szesnastkowych. Może czasami nerwowość lub temperament Doktoranta powodują podcinanie 3 i 4 szesnastki w grupie, nie zakłóca to jednak znacząco prawidłowego przebiegu muzycznej całości części I. Część druga zainteresowała mnie wyjątkowo szczegółowymi określeniami wyrazowo- muzycznymi precyzyjnie zapisanymi przez kompozytora – full counts be very patient in tempo, a bit more energy, mtr. on slow fit into piano tone i wiele innych wskazówek determinuje interpretacyjną wizję części. Zespół odnosi się do nich z wielkim pietyzmem wykazując wyjątkowy narracyjny spokój, a wspólne uderzenia akordowych słupów prawie zawsze udają się skutecznie razem. W części trzeciej Doktorant zbyt często jest, że użyję angielskiego określenia, „to late”. Angielska maksyma, która mówi, że „In music after is a catastrophe. on time is to late, before – is ok.” wydaje się być właśnie najbardziej trafionym określeniem tego co dzieje się w muzyce w ogóle, a może w muzyce kameralnej nawet szczególnie. Wracając do omawianej części trzeciej realizacja motorycznych szesnastek stanowiących metro- rytmiczne tło w fortepianie drugim wydaje mi się w początkowym fragmencie części zbyt oczywista, dosadna i jednoznaczna tym bardziej, że pierwszy fortepian czytelnie sugeruje zmiany barwowe i artykulacyjne na które Doktorant reaguje, moim zdaniem, zbyt późno za mało czujnie wspomagając fluktuacje głównej linii melodycznej. Na

uwagę zasługują za to odcinki chorałowe, które naturalnie wyciszają i uspokajają harmonicznie i rytmicznie narrację, a realizowane są z dbałością o gatunek, kulturę i jakość dźwięku. Część czwarta wypełniona jest w całości ostinatowym, triolowym ruchem, którego zadanie to uzupełnienie dialogu fortepianu i instrumentów perkusyjnych. Tutaj Doktorant reaguje bardzo czujnie i adekwatnie na wszystko to co zawiera muzyczna narracja.

Myślę, że dzieło artystyczne przedstawione przez Pana Jakuba Brawatę jest wypadkową świadomej, interpretacji wynikającej z własnych subiektywnych poszukiwań, emocji i odczuć, a sięgnięcie po nieznaną w Polsce literaturę do tego przeznaczoną na tak wyjątkowy skład kameralny jest bardzo interesujący.

Część opisowa, dość starannie opracowana pod względem merytorycznym, składa się z 3 rozdziałów. Praca ma przejrzystą konstrukcję, a narracja prowadzona jest konsekwentnie z zachowaniem równowagi pomiędzy teoretycznym i praktycznym aspektem wykonawczym. Otwiera ją Wstęp, w którym Autor uzasadnia wybór tematu oraz przedstawia koncepcję pracy, którą zdeterminowanie i konsekwentnie realizuje w dalszej części dysertacji.

Pierwszy rozdział poświęcony jest przedstawieniu literatury kameralnej dedykowanej fortepianom i perkusji w XX i XXI wieku. Doktorant wyczerpująco opisuje i charakteryzuje ewolucję, a może nawet rewolucję tego gatunku, przedstawiając jego genezę wraz z najważniejszymi, reprezentatywnymi dziełami. Rozdział drugi to wyczerpująca biografia Davida Maslanki w kontekście specyfiki jego języka muzycznego. Doktorant dokonuje pewnego regime artystycznego curriculum vitae, które pomaga we właściwej recepcji przedstawionego dzieła artystycznego. Trzeci rozdział to autorski komentarz Doktoranta do przedstawionego na CD utworu. Doktorant zapoznaje nas z genezą powstania utworu by następnie przejść do szczegółowej analizy teoretyczno – praktycznej. Aspekt interpretacyjny przedstawia Doktorant w kontekście rzetelnej, formalnej analizy. Pan Jakub Brawata posługuje się poprawnym językiem, znamionującym przebiegające w analizie wykształcenie teoretyczne. Na uznanie zasługuje także naukowy research Pana Brawaty na który składa się 40 pozycji bibliograficznych (w tym literatura amerykańska) oraz artykuły i strony internetowe.

Z recenzenckiego obowiązku na koniec zauważyć muszę pojawiające się gdzieniegdzie tkzw. literówki oraz błędy interpunkcyjne, które oczywiście w żaden sposób nie wpływają na merytoryczną zawartość **pracy. Również sama strona graficzna pracy nie budzi zastrzeżeń.** Szkoda, że z podobną dbałością nie przygotował Doktorant dokumentacji w której oprócz literówek (nawet w angielskim tytule opisywanego utworu) pojawiają się przekrecone imiona jak np. w przypadku prof. Marii Szwejger – Kułakowskiej, która okazała się być Krystyną Szwejger – Kułakowską. Oczywiście te drobne błędy nie wpływają na moją pozytywną ocenę pracy doktorskiej.

Reasumując, pracę doktorską tak w części nagraniowej jak i pisemnej Pana mgra Jakuba Brawaty przyjmuję – trafne wnioski i uwagi dotyczące wykonawczego aspektu utworu p., ***This is the world we know, the world of air and breathing and sun and beating hearts***, sprawność językowa, ciekawa bibliografia pozwalają stwierdzić dojrzałość naukową i artystyczną Doktoranta.

Konkluzja

Pracę doktorską Pana mgra Jakuba Brawaty pt., *This is the world we know, the world of air and breathing and sun and beating hearts jako egzemplifikacja tradycji i nowoczesności oraz inspiracji muzycznych i pozamuzycznych w twórczości kameralnej Davida Maslanki. Poszukiwania nowych wartości brzmieniowych z wykorzystaniem możliwości zespołu fortepianowo – perkusyjnego.* oceniam pozytywnie. Doktorant ukazując w sposób wyczerpujący mało eksplorowaną i rzadko wykonywaną literaturę kameralną dedykowaną na dwa fortepiany i perkusję wzbogaca swoim nagraniem i dysertacją kulturę muzyczną przyczyniając się do rozwoju zarówno dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta jak i całej dziedziny sztuk muzycznych. Niniejszym stwierdzam, że Doktorant wykazała się wiedzą praktyczną i teoretyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełniła bez zastrzeżeń wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku. **Pracę doktorską Pana mgra Jakuba Brawaty przyjmuję.**

